

FORUM FODOK

Hét blad voor ouders, familie en vrienden van dove kinderen - met of zonder CI

FORUM

IN DIT NUMMER

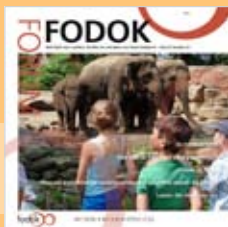
Hoe leer je een doof kind zwemmen?

Olivier in Italië

Nieuwe kleinschalige woonvoorziening voor MG-doven bij ZAAM

Lezen: De stem van Isa

IN DIT NUMMER

Thema Vrije tijd

3 Hoe leer je zwemmen ?

6 INFODOK FODOKnieuws

Thema Jongeren

8 Olivier in Italië

9 Interview Marie van Driessche

11 OPCI: Vragen over CI

Thema Zorg

12 ZAAM, een nieuwe kleinschalige woonvoorziening
Interview Tonny van Kleinwee en Jeroen Berkhout

Thema Het opgroeiende kind

14 Denk vooral aan je kinderen...

16 De stem van Isa

18 10 vragen over... Tolken!

Thema Werk & zelfstandigheid

20 Re-integratiebureau Werkpad

Thema Over de grens

22 Op bezoek bij Clash in Namibië

24 **Column Silvia Hartzema** Vieze voetjes

25 Verslag MG-Contactdag 2010

26 INFOLIO Goed om te weten

28 FOTOFOCUS

Wilt u adverteren in
FODOKFORUM? Neem
dan contact op met Inge
Doorn via info@fodok.nl

Redactioneel

VOLHOUDEN!

FODOKFORUM is op de goede weg, horen we van diverse kanten. Zowel de inhoud als het uiterlijk past bij de koers die de FODOK vaart: zichtbaar actief voor dove kinderen en hun ouders.

Maar niet alles wat we doen is zichtbaar. Soms zijn we lang achter de schermen bezig voordat het resultaat zichtbaar wordt, soms worden onze inspanningen beloond en soms niet. Bij vele gelegenheden wordt onze inbreng gewaardeerd en gebruikt, andere keren krijgen we het gevoel niet serieus genomen te worden. Bij het Ministerie van OCW werd een afspraak over de afstandsindicaties op het laatste moment afgezegd. Maar men wilde wel graag met ons praten over de verzwaring van de eindexameneisen en de gevolgen daarvan voor dove leerlingen. Soms is het makkelijk scoren, soms is het sjoeren en trekken. Maar door dat laatste laten we ons niet ontmoedigen.

In dit nummer komen mensen aan het woord die zich niet lieten en laten ontmoedigen. Hacer Pektas bleef zoeken naar wat het beste was voor haar zoons. Renes Eikelboom en haar gezin zetten zich in voor een school in Namibië. Tonny van Kleinwee en Jeroen Berkhout van Zaam vinden dat de zorg voor MG-doven anders kan. En dan nog de mensen van de Rotterdamse Doven Zwem Club, die er al jaren voor zorgen dat heel veel dove kinderen met plezier (hebben) leren zwemmen. Allemaal mensen die volgehouden hebben, ook als het minder makkelijk ging.

En dat wil én moet de FODOK ook: volhouden. Er is immers nog zoveel werk te verzetten. Helpt u ons volhouden? Bijvoorbeeld door andere mensen te vragen lid of donateur te worden van de FODOK. Als ieder lid en iedere donateur in zijn omgeving één iemand anders weet te overtuigen ons te steunen, dan lukt het om vóór 1 april 2011 op 500 leden en donateurs uit te komen. In bijgaande brief doen we hiervoor een oproep. Helpt u mee deze FODOK-boodschap uit te dragen?

*Toine van Bijsterveldt,
voorzitter FODOK*

Hoe leer je een doof kind goed zwemmen?

ARMEN WIJD, BENEN SLUIT - EN DAT IN GEBARENTAAL!

Leren zwemmen als je niet of slecht hoort is best lastig. Vaak begrijp je niet goed wat er wordt uitgelegd. Je kunt daardoor niet volwaardig met de lessen meedoen. Op de achterkant van de vorige FODOKFORUM stonden twee trotse meisjes met hun A-diploma. Maar hoe leer je goed zwemmen? Moet je tegen je kind zeggen te letten op wat de andere kinderen doen? Leer je de badmeester en badjuffrouw gebaren? Blijf je er als ouder bij? Zoek je een tolk? Word je lid van een speciale zwemclub? Of doe je niets speciaals en hoop je dat je kind de lessen goed oppikt? Iedereen lost het op z'n eigen manier op en in de meeste gevallen wordt dat beloond met een diploma! Wat zeker geldt: kies een zwembad waar je je prettig bij voelt en waar men open staat voor het lesgeven aan een doof kind.

Het is vrijdagavond. Het weer is vreselijk en de herfstvakantie begint. Overal in Nederland staan files. Toch heeft dat niemand weerhouden om naar het zwembad te komen, want het is hartstikke druk in zwembad Schutterveld in Rotterdam. Doven en slechthorenden komen vanuit alle windstreken hierheen om te zwemmen.

Corien (moeder van Peter en Jantine): 'Ik kom hier nu twee jaar. We wonen in Zoetermeer. Peter heeft hier zijn B-diploma gehaald en nu is hij aan het trainen voor wedstrijdzwemmen. Jantine heeft eerst nog andere sporten beoefend, maar komt hier nu ook wedstrijdzwemmen. Ze hebben het hier zo gezellig met de andere kinderen en de zwempleiding. Zeker bij de wedstrijden is dat belangrijk: de kinderen zitten dan veel op de bank te wachten tot ze aan de beurt zijn. En dat wachten is bij de dovenzwemwedstrijden nooit saai.'

Zwemles in gebarentaal

'Al bijna 70 jaar behoort onze vereniging met ongeveer 100 leden tot één van de grootste dovensportverenigingen in Nederland', gebaart Corine den Besten trots. Corine is al 42 jaar verbonden aan de zwemclub. Ooit is ze met zwemlessen begonnen en inmiddels is ze voorzitter van de Rotterdamse Doven Zwem Club (RDZC). RDZC is de enige zwemvereniging in Nederland waar zwemles in gebarentaal wordt gegeven. 'Elke vrijdagavond komen hier veertig tot vijftig dove en slechthorende kinderen bijeen voor zwemles, waterpolo of wedstrijdzwemmen. Voor de kinderen is het heerlijk dat ze zich kunnen uiten in hun eigen taal. Ze hoeven niet via een tolk te communiceren waardoor ze ook veel contact hebben met elkaar. Ze worden begrepen en begripen elkaar.'

Wouter (6 jaar) krijgt zwemles

met een NGT-tolk 'Wij zijn bewust meteen begonnen met zwemles met behulp van een NGT-tolk. Ons zontje Wouter hoort, zonder zijn CI's, in het water natuurlijk niets. Door inzet van een tolk kan hij alles goed volgen. Niet alleen wat de zwemleraar tegen hem zegt, maar ook de instructies aan andere kinderen. Alles wordt getolkt, ook grapjes en zo. Op deze manier wordt Wouter er helemaal bij betrokken en blijft het zwemmen ook leuk voor hem. Hij heeft sinds twee weken zijn A-diploma, na anderhalf jaar zwemles.

Het is niet moeilijk om voor zwemles tolkuren te krijgen, maar het was best lastig om een vaste tolk te vinden die elke week wil tolken. Gelukkig hebben we uiteindelijk iemand gevonden. Deze tolk gaat iedere zaterdagochtend vroeg mee het water in en als Wouter op zijn rug zwemt, gebaart zij boven zijn gezicht.

Wij zijn hier erg tevreden over. Nu Wouter zijn A-diploma heeft, gaat hij verder voor zijn B-diploma, uiteraard ook weer mét onze vaste NGT-tolk!

Jannie en Rik van Dijkhuizen

Ellen van Eersel leidt mij even later rond in het zwembad. In het ondiepe bad zwemmen de beginners, daarna gaan de kinderen naar het diepe bad. In de ene baan wordt zwemles gegeven, in de andere een zwemtraining voor de wedstrijden. Hier wordt niet 'armen, benen, sluit' geschald, maar zie je iedereen gebaren. Er wordt erkend zwemonderwijs gegeven. De kinderen krijgen les van in totaal negen vrijwilligers. De meesten van hen zijn doof, drie zijn horend, maar zij beheersen de gebarentaal goed. Vanaf vier jaar kunnen de kinderen leren zwemmen. Een zwemles duurt drie kwartier, daarna mogen ze drie kwartier vrij spelen. 'Omdat zij hier les krijgen in hun eigen taal, leren zij veel sneller en raken ze minder gefrustreerd', zegt Ellen.

Hier zwemmen is voor mijn kinderen echt een avondje uit!

Succesvolle aanpak

Bij de Rotterdamse Doven Zwem Club gaat het om meer dan leren zwemmen alleen. De vereniging ziet ook dat deze benadering kinderen een bevestiging geeft van het eigen kunnen, zij krijgen zelfvertrouwen. Corine: 'Het is goed voor de identiteit van de kinderen, ze zitten in de eigen gemeenschap en voelen zich hier thuis. Ook voor ouders is het leuk, want tijdens het zwemmen hebben zij gezellig onderling contact.'

Veel clubs hebben moeite het hoofd boven water te houden en kunnen geen vrijwilligers vinden. Bij RDZC is hier helemaal geen sprake van. Ze hoeven geen reclame te maken, alles gaat via mond-tot-mondreclame. Op dit moment is er zelfs een wachtlijst van negen kinderen voor de zwemles. Als ik vraag wat het geheim is van hun succes moeten ze lachen. 'Ja, dat weten we ook niet precies. Het is niet altijd zo geweest, maar het feit dat deze locatie goed bereikbaar is, helpt zeker. Daarnaast is ons team erg enthousiast, we hebben een duidelijke taakverdeling. We weten precies wat we aan elkaar hebben en dat werkt heel prettig. En we hebben geweldige vrijwilligers. Zonder hen zou het echt niet lukken!'

Voor meer informatie zie www.rdzc.nl.

Inge Doorn

'Hoe moet Sypke ooit leren zwemmen' vroegen wij ons af toen bleek dat ons zoontje doof geworden was door hersenvliesontsteking. Voordat Sypke op zwemles ging, hebben we met het zwembad De Bongerd in Wageningen overlegd over de mogelijkheden. We gaven aan dat we hem het liefst in een gewoon groepje wilden hebben. Dat zou natuurlijk alleen kunnen als er getolkt werd, en het was goed dat ik dat als moeder ging doen. Eigenlijk ging alles heel voorspoedig: Sypke is op vijfjarige leeftijd begonnen en had al heel snel diploma A, B en C. Het contact met het zwembad liep gesmeerd, de meeste badmeesters en -juffen vonden het prima dat ik erbij was om te tolken. Als moeder vond ik het behoorlijk intensief en soms minder gemakkelijk, omdat elk kind wel eens eigenwijs is en niet wil. En tegen je moeder protesteer je toch eerder dan tegen een badmeester of -juf (lekker de andere kant opkijken als je niet wilt "horen"). Ik heb wel eens gedreigd weg te gaan als hij alleen maar aan het keten was, want ik stond daar toch ook niet voor mezelf. Misschien niet goed, maar hij begreep het donders goed. Daarbij stond ik altijd in in het zicht van de toeschouwende ouders. En het commentaar was niet altijd vriendelijk (hoorde ik van een vriendin die ertussen zat), omdat men niet doorhad dat ik daar niet als bemoeizuchtige ouder stond, maar als tolk. Ook moest ik altijd een oppas regelen voor de twee jongste kinderen van drie en een jaar, omdat ik bij het bad stond.

Al met al heeft Sypke met heel veel plezier leren zwemmen. Hij heeft daarna nog een jaar op overlevingszwemmen gezeten, waardoor hij een enorme waterrat geworden is. Waar hebben we ons ooit zorgen om gemaakt?? Eigenlijk viel het erg mee en heb ik het zelf ook met plezier gedaan!'

Jacintha (moeder Sypke van Terwisga)

INFODOK

FODOKNIEUWS

Deze rubriek bevat korte berichten over wat er binnen (en buiten) de FODOK speelt. In veel gevallen vind je op onze website www.fodok.nl meer informatie.

Degenen die één of beide dagen bijwoonden hebben inmiddels een exemplaar thuisgestuurd gekregen.

Andere belangstellenden kunnen het verslag bestellen op de website.

Prijs: € 4,50.

info@fodok.nl. We sturen u dan het jaarverslag 2009 toe en zetten uw naam op de verzendlijst. Het jaarverslag staat natuurlijk op de website, onder FODOK/Wat doen we?

VOORAANKONDIGING THEMADAG 'TAAL EN TEKEN'

De FODOK en de JongerenCommissie organiseren op **5 maart 2011** weer een informatieve, gezellige en inspirerende themadag in Utrecht. Meer informatie is vanaf december op de website te vinden. Noteer de datum alvast in je agenda.

VERSLAG MG-CONTACTDAGEN 2008 EN 2009

Dit najaar verscheen het gecombineerde verslag van de MG-contactdagen van 2008 en 2009, ook in een mooi nieuw FODOK-jasje. Thema van 2008 was *Gehoord worden*, in 2009 was dat *Alles beweegt*.

FODOK JAARVERSLAG

Deze keer ook in de nieuwe FODOK-stijl, het jaarverslag 2009. Het jaarverslag van de FODOK geeft een goed beeld van de zaken waar de FODOK zich in de loop van een jaar mee bezighoudt. En ook al verzuchten we soms dat een jaar zo snel gaat, toch is er ook vorig jaar weer veel werk verzet. Het FODOK-jaarverslag is niet standaard naar alle leden en donateurs toegestuurd, maar wilt u voortaan het jaarverslag ontvangen, mail dan uw naam en adres naar

VERGOEDING LIDMAATSCHAP FODOK DOOR ZORGVERZEKERAAR

Diverse zorgverzekeraars vergoeden de kosten van het lidmaatschap van de FODOK. Leden van de FODOK kunnen de contributie dan terugkrijgen uit hun **Aanvullende Verzekering (AV)**. Deze vergoeding varieert per verzekeraar van eenmalige vergoeding tot een jaarlijkse volledige vergoeding van het lidmaatschap. U kunt bij de FODOK kosteloos een verklaring van lidmaatschap opvragen en een bevestiging van uw betaling. Kijk voor meer informatie over welke verzekeraars

het lidmaatschap vergoeden op de FODOK-website. Deze informatie is voor u misschien wel aanleiding andere ouders nog eens te wijzen op de mogelijkheid en de noodzaak lid te worden van de FODOK.

Rita Bruning stuurde ons deze foto

FODOKFORUM NIEUWSBRIEF

Heb je hem al gezien? De digitale FODOKFORUM nieuwsbrief, vol interessante nieuwtjes en activiteiten. Inmiddels hebben we twee nummers verstuurd aan 600 abonnees. Een prima bereik, maar dat kan nog veel beter! Aanmelden kan via de website van de FODOK. Je hoeft hiervoor geen lid of donateur te zijn. Ontvang je de nieuwsbrief wel, stuur die de volgende keer dan eens door aan andere mogelijk geïnteresseerden. Zo maken zij ook kennis met de nieuwsbrief en kunnen ze ervoor kiezen om zich ook te abonneren en mogelijk zelfs lid of donateur van

de FODOK te worden. Zo slaan we meerdere vliegen in één klap!

FEDERATIEVERGADERINGEN WORDEN LEDENAVONDEN

Ouders vinden het vaak fijn elkaar te ontmoeten en met elkaar te praten over alle vragen die ze rondom de opvoeding van hun dove zoon of dochter tegenkomen. Regelmatig krijgen we verzoeken om meer van die ontmoetingsmomenten te organiseren. Daarom hebben we besloten de federatievergaderingen, die we voorheen organiseerden, om te vormen tot ledenavonden. Op deze ledenavonden zal iedere keer een interessant thema behandeld worden, naast actuele FODOK-zaken. Ook is er voldoende ruimte voor het uitwisselen van ervaringen. We hopen op een grote opkomst! Houd de website in de gaten voor concrete data.

KEUZELIJST 9

Leesbevordering is een van de belangrijke aandachtsgebieden van de FODOK. Een onderdeel daarvan is de samenstelling van de FODOK-keuzelijsten. Afgelopen voorjaar verscheen de negende keuzelijst.. Hierin zijn titels van 'gewone' lees- en voorleesboeken (fictie én non-fictie) opgenomen die ook toegankelijk zijn voor minder enthousiaste lezers, zoals dove kinderen en jongeren. De keuzelijsten zijn te bestellen in de FODOK-winkel op www.fodok.nl/uitgaven, maar ook via www.fodok-keuzelijst.nl te raadplegen. Keuzelijst 10 verschijnt begin 2011.

OPROEP

SOCIALE INTEGRATIE

De FODOK hoort dat niet alle scholen voor dove kinderen blij zijn met de sociale integratie op de woensdag. De kinderen zouden dan teveel missen, bijvoorbeeld op het gebied van taalonderwijs. De FODOK is benieuwd naar ervaringen van ouders en kinderen: hoe gaat bij jullie de sociale integratie, kun je goede afspraken maken met de dovenschool en de reguliere school, wat gaat goed en waar loop je tegenaan?

ACTIEVE LEDEN GEZOCHT!

Heb je wekelijks nog een uurtje vrij en vind je het belangrijk om bij te dragen aan een goede toekomst voor dove kinderen met of zonder CI? Overweeg dan eens om je in te zetten voor de FODOK. De FODOK kan met jouw inzet nog veel meer bereiken. Wil je meedenken over het onderwijs, over goede CI-zorg, stukjes schrijven voor de nieuwsbrief, de website beheren, leuke en interessante informatie voor ouders verzamelen, of je actief inzetten voor meer leden en donateurs? Wij kunnen je hulp goed gebruiken.

ARCHIEFRUIMTE GEZOCHT

De FODOK is klein behuisd en zoekt voor een deel van haar archief een plek. Weet jij waar we een archiefkast zouden kunnen plaatsen? We horen het graag! Liefst in de buurt van Houten. Mail naar info@fodok.nl

DE JONGEREN COMMISSIE

Over JC

De JongerenCommissie is de belangenorganisatie voor dove en zwaar slechthorende jongeren (met en zonder CI) van 12 t/m 30 jaar.

We organiseren gezelligheidsactiviteiten, geven voorlichting en behartigen de belangen van onze doelgroep. Jongeren kunnen lid worden van JC, ouders en anderen zijn welkom als vriend van JC.

Meer info:

*www.jongerencommissie.nl
> Steun JC!*

OLIVIER NAAR ITALIË

Deze zomer vond voor de eerste keer het EUDY Children camp plaats, en wel in Syracuse op Sicilië. Dit kamp is bedoeld voor kinderen tussen de 9 en 12 jaar oud. De JongerenCommissie vindt het belangrijk dat dove kinderen in contact kunnen komen met andere dove lotgenoten over de hele wereld. Tijdens dit internationale kamp worden allerlei leuke activiteiten georganiseerd, onder deskundige begeleiding. Vanuit ieder land gaat er een dove begeleider mee. Omdat de kinderen nog vrij jong zijn, is het belangrijk dat de communicatie soepel verloopt, daarom gaan dove begeleiders mee die zowel NGT als internationale gebarentaal beheersen. Olivier Giskes (10 jaar) vertegenwoordigde Nederland op het kamp, samen met zijn begeleidster - vanuit de JongerenCommissie - Marie van Driessche.

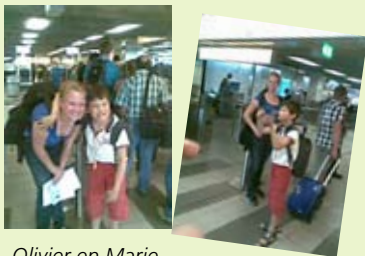
Catherina Giskes (moeder van Olivier) vertelt: 'Afgelopen voorjaar werd Olivier gevraagd deel te nemen aan een kinderdovenkamp in Venezuela. In eerste instantie was de hele familie enthousiast. Olivier houdt net als de rest van de familie van reizen en is ook gewend om te gaan logeren. Hij ging druk aan de slag met ASL (American Sign Language) en de wereldkaart werd bestudeerd. De Nederlandse overheid gaf echter een negatief reisadvies af voor Venezuela, waardoor we besloten deze reis aan ons voorbij te laten gaan.

Al snel kwam er een alternatief plan: Olivier kon mee naar het Europese kinderdovenkamp op Sicilië, in Italië. Het ASL werd verruild voor

International Sign Language, want dat zou de voertaal zijn tussen de deelnemers uit de verschillende Europese landen. De kaart werd opnieuw bestudeerd en de tickets werden geboekt. Marie van Driessche werd aangewezen als de begeleider van Olivier. We maakten verschillende afspraken zodat Olivier en Marie aan elkaar konden wennen. We stuurden pasfoto's op voor de website van EUDY. Zo zag Olivier ook welke andere kinderen er zouden komen.

De dag van vertrek was spannend. Er kwam nog een vriendin van Marie (ook iemand van de JongerenCommissie) mee om ze uit te zwaaien; zij kon ons vertellen dat de organisatoren erg leuke mensen waren. En toen was

Olivier en Marie
vertrekken vanaf Schiphol

Deze tekening hebben Olivier en
Marie in het vliegtuig gemaakt

het wachten op het sms-je van Marie. Aan het einde van de dag kwam het bericht dat ze veilig waren aangekomen.

Van te voren hadden we afgesproken dat we via Skype en sms contact zouden houden, maar het programma zat zo vol dat Skypen er niet van kwam. Gelukkig had de organisatie bedacht om filmpjes te maken en zo hebben wij Olivier de hele week kunnen volgen via dagpresentaties op de website van EUDY. Toen we Olivier opgaven, realiseerden we ons niet dat het zo leuk zou worden! De filmpjes zijn gelijk naar alle dove vriendjes en vriendinnetjes doorgestuurd. We hopen dat een volgende keer Nederland niet met één kind, maar met meerdere vertegenwoordigers aanwezig zal zijn.

Het programma bestond uit een combinatie van Italiaanse cultuur, spellen om elkaar beter te leren kennen en presentaties vanuit de verschillende landen. Olivier had natuurlijk zijn oranje voetbalkleren meegenomen (het WK was net afgesloten) en kaas, stroopwafels, pindakaas, et cetera. Hij heeft veel geleerd over de Italiaanse cultuur en over andere culturen. Wat hij het leukst vond? Er was een soort theater waarin iedereen iets over zijn land vertelde. Dat was geweldig. Olivier deed daarbij iets samen met een Belgische jongen. Verder was er een superzwembad en dat was met de warmte daar heel fijn. Ook was er een grappige clown die iedereen opfleurde, want af en toe was het ook best moeilijk met al die verschillende culturen en achtergronden.

De week ging supersnel voorbij. We waren heel

blij toen we Olivier weer op Schiphol zagen. Hij was heel moe en had veel te vertellen. Hij heeft er echt van genoten, ook al waren er best wel momenten dat het zwaar was. Maar gelukkig had hij dan Marie om op terug te vallen. Hij vindt het zelf helemaal te gek dat hij International Signs heeft geleerd.

Er is nu nog weinig contact geweest met de kinderen uit de andere landen, maar we gaan straks zeker kijken of we enkelen van hen kunnen bezoeken. Het was al met al een leerzame ervaring: overal op de wereld zijn dove kinderen. Het is fijn dat Olivier op zijn tiende jaar dove kinderen uit andere culturen heeft ontmoet en van hen heeft kunnen leren.'

Interview met Marie van Driessche

DE HELE DAG IN TOUW!

Hoe heb je het EUDY CC ervaren?

'Dit eerste EUDY CC-kamp was een succes! We hebben in een week heel veel geleerd, gedaan, gezien. Toen ik terug was, had ik niet het gevoel dat ik maar een week weg was geweest. Het leken wel drie weken. Het was een fantastische week voor de kinderen, waarin ze heel veel hebben gedaan.'

Welke activiteiten waren er allemaal?

'We zijn gaan varen, wandelen in Syracuse (wat ietwat te lang en te warm was voor de kinderen). Ook hebben de kinderen les gehad over wat

EUDY precies is, en waar elk land in Europa is. En ze kregen een soort van workshop om te leren samenwerken. Wij zijn ook naar een aquapretpark gegaan, de kinderen werden helemaal dol! De leiders ook, we konden eindelijk een beetje spelen net als de kinderen. We kregen ook een excursie in een prachtige vallei met een sinaasappelboomgaard. De laatste dag mochten de kinderen spelen, tijdens een theaterworkshop, en 's avonds gingen ze hun cultuur uitbeelden met eten, en een klein toneelstukje. De kinderen lagen pas om drie uur in bed dankzij de duizend dankbetuigingen van al die Italiaanse mensen, die van alles een lang verhaal moeten maken. Al met al was het een heel druk en vol programma. Gelukkig werd er ook regelmatig tijd vrijgemaakt om te gaan zwemmen.'

Wat vond je het leukste van het kamp, en wat was minder leuk?

'Olivier vond het voetballen en zwemmen het leukste van het kamp. Ik, de leidster, merkte ook dat de kinderen het zwemmen vooral geweldig vonden, voornamelijk omdat het constant zo warm was. Al die wandelingen in oude dorpjes en steden vonden de kinderen niet echt geweldig.

36 kinderen, uit 18 landen met 18 verschillende leiders en zo'n 10 mensen van de Italiaanse organisatie

Als leidster vond ik de samenwerking tussen de leiders heel goed, ook al werkten sommigen duidelijk veel harder mee dan anderen. Twee leidsters waren moeders van kinderen die op het kamp waren, wat soms een beetje vreemd was. Het contact tussen de leiders en de saamhorigheid waren heel sterk. We konden die week ook een beetje kind zijn met zoveel kinderen om ons heen. Jammer was wel dat de leiders echt geen moment rust kregen. We konden niet af en toe een uurtje uitblazen. Maar het was vooral heel leuk om de kinderen te zien genieten!'

Hoe ging de communicatie met de andere buitenlandse dove kinderen?

'Heel soepel eigenlijk, er werd voornamelijk in International Signs gepraat, en ook wel veel in het Italiaans wat heel leuk was om te zien. De Italianen geven altijd zo veel liefde, ze kussen iedereen zo veel. Ook werd er heel veel geknepen in wangen. Als er problemen waren (bijvoorbeeld met de communicatie), was er altijd een leider in de buurt.'

Wat heb je ervan geleerd? (als kind-deelnemer, en als leider)

'Als leider, heb ik geleerd om samen te werken met andere leiders, vooral om niet alleen op je eigen kind(eren) te letten. Ook heb ik geleerd om weinig te kunnen slapen en

dan de hele dag actief te zijn! En de kinderen hebben heel veel geleerd, zoals International Sign Language, samenwerking met andere kinderen, en vooral veel over de Italiaanse cultuur en de andere culturen. Ook hebben ze hun artistieke kant kunnen ontdekken.'

Dit eerste EUDY CG-kamp was een succes! We hebben in een week heel veel geleerd, gedaan, gezien

Wat zijn je tips voor kinderen die de volgende keer mee willen en de jongeren die als leider willen gaan?

'Voor de kinderen, oefen al een beetje met International Sign Language, leer wat over het land zelf en over andere landen. Spreek regelmatig af met je leid(st)er, zodat je goed aan elkaar kunt wennen. Dat geldt ook voor de leid(st)er. En als leider moet je bereid zijn om een week lang 24 uur per dag bezig te zijn. Je krijgt geen moment rust, je hebt constant verantwoordelijkheid. Je moet daar tegen kunnen. Het draait allemaal om de kinderen. Maar je krijgt hier heel veel liefde, vriendschap en nieuwe ervaringen voor terug. Ik kan het iedereen aanraden!'

OPCI – en het gebruik van CI-hulpapparatuur

BIJ WIE KAN IK MET AL MIJN CI-VRAGEN TERECHT?

Voor de jaarlijkse evaluatie van het CI van mijn dochter heb ik een afspraak bij ons CI-team. Spannend is het al lang niet meer, want het gaat uitstekend met haar. Ze zit goed in haar vel en ook haar taalontwikkeling verloopt prima. Ze heeft de magie van het lezen ontdekt en gaat daar helemaal in op. Het antwoord op de openingsvraag 'Hoe gaat het?' luidt dan ook 'Prima'.

Maar daarachter schuilen toch een aantal vragen en ik heb besloten dat ik die vandaag ga stellen. Waar moet ik anders met m'n CI-vragen naartoe? Er zijn namelijk ook nog veel momenten waarop het horen wél problemen oplevert. Televisie kan ze niet volgen, haar solo-apparatuur aansluiten helpt niet, want dan kan de rest van de familie niets horen. Telefoneren gaat niet goed, wat kunnen we daaraan doen? Laatst ging ik voor het eerst naar een theater met ringleiding, maar hoe kan ik haar CI daarop aansluiten? Waar moet ik heen als haar solo kapot is? De logopediste hielp me waar

ze kon, maar gaf tegelijkertijd ook aan dat ze niet veel wist van solo-apparatuur. Als ik de spreekkamer uitloop zijn diverse vragen beantwoord. Dat wel. Maar iedere keer bekruipt me het gevoel dat er niet echt een goede plek is waar ik met dit soort vragen heen kan, terwijl ieder CI-team zichzelf in de Veldnorm 2008 verplicht tot: 'het adviseren in het gebruik van hulpapparatuur in combinatie met de CI afgestemd op iedere nieuwe omstandigheid of levensfase.' Het CI-team is dus wel degelijk de plek waar ik terecht zou moeten kunnen met al mijn vragen. Maar het CI-team waar ik kom, is in mijn beleving niet goed genoeg ingesteld op dit soort vragen. Je loopt niet even makkelijk binnen met een vraag. Dat moet anders. Gemakkelijker.

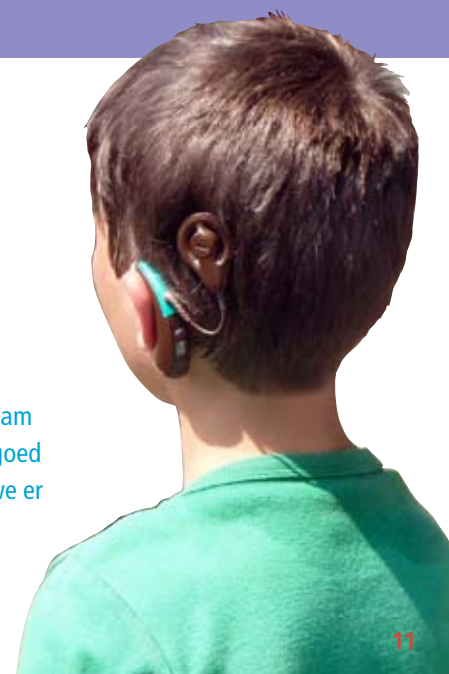
Inge Doorn

OPCI

OPCI is opgericht door de belangenorganisaties voor doven en slechthorenden (de FOSS, de NVVS, de Stichting Plots- en Laatdoven, Dovenschap, de JongerenCommissie en de FODOK). Wij bundelen onze krachten om de belangen van CI-gebruikers in Nederland te behartigen.

OPROEP

OPCI vraagt zich af of dit de ervaring is van één enkele ouder, of dat er meer mensen zijn die hun CI-team onvoldoende toegerust vinden om alle vragen over gebruik van CI in combinatie met hulpapparatuur goed te beantwoorden. Graag horen wij dat van u. Als zou blijken dat meer ouders dit zo ervaren, kunnen we er wat aan proberen te veranderen. Een reactie kan gestuurd worden aan info@opciweb.nl.

Interview met Tonny van Kleinwee en Jeroen Berkhout

ZAAM, EEN NIEUWE KLEINSCHALIGE WOONVOORZIENING

Tonny van Kleinwee en Jeroen Berkhout zijn al vele jaren werkzaam in de zorg voor meervoudig gehandicapte doven. Ze zagen de organisatie waarvoor ze werkten steeds groter worden en hadden het gevoel dat de cliënten daar niet altijd beter van werden. Samen besloten ze de grote stap te wagen en onder de naam ZaaM een kleinschalige woonvoorziening op te zetten voor MG-doven. Begin oktober kregen zij de beschikking over twee panden op IJburg, in Amsterdam. De FODOK, die zich al langere tijd bezighoudt met woonmogelijkheden voor MG-doven, is erg benieuwd naar hun visie, ideeën en plannen.

Kun je ZaaM in vijf kernwoorden beschrijven?

‘Langdurig wonen, communicatie, kleinschaligheid, vertrouwen/veiligheid, zelfstandigheid.’

Wat kan ZaaM beter doen dan de ons bekende voorzieningen voor MG-doven? En waarom?

‘Allereerst willen we niet zeggen dat ZaaM iets beter doet, maar wel anders dan de meeste zorginstellingen. Iedereen is anders en heeft een eigen behoefte wat zorg en woonomgeving betreft. Wat wij te bieden hebben is kleinschaligheid. Onze bewoners willen graag zelfstandig wonen, maar niet alleen. ZaaM biedt een thuis voor een kleine groep en deze groep bepaalt samen met de ouders welke zorg

wenselijk is. En dat betekent dat de begeleiding zich aanpast in plaats van de bewoner.’

Hoeveel bewoners kunnen jullie een thuis bieden en wat voor bewoners hebben jullie op het oog?

‘Onze locatie op IJburg biedt plaats aan zes bewoners. Wij richten ons op dove mensen met een lichte tot matige verstandelijke beperking. Bewoners hebben elders dagbesteding of werk. Deze groep woont nu nog vaak zelfstandig binnen een grote zorgorganisatie.’

Hoe denken jullie in deze tijd van bezuinigingen continuïteit en kwaliteit te kunnen bieden?

‘Alles duidt erop dat de financiering middels het PGB behouden blijft. Daar zijn we erg blij om. Op basis hiervan hebben we samen met deskundigen een degelijk ondernemingsplan geschreven. Het project is mede haalbaar doordat

wij korte lijnen hebben, we hoeven geen geld uit te geven aan dure managers. En de overheadkosten zijn door de kleinschaligheid laag. Het budget voor de zorg kan dan ook daadwerkelijk aan zorg besteed worden. Het administratieve gedeelte is voor ons nog even wennen, maar daarin worden we prima ondersteund, zodat we de focus op goede zorg kunnen leggen.’

Bij ZaaM past de begeleiding zich aan, in plaats van de bewoner

Over welke verschillende deskundigheden beschikken jullie?

‘Wij hebben allebei jarenlange ervaring in de zorg met deze doelgroep. Tonny en ik zijn collega’s geweest in een woonvoorziening voor doven met een verstandelijke beperking. We zijn gebarentaalvaardig en onze medewerkers ook. We zullen gebruikmaken van Totale Com-

municatie. Dit houdt in dat de communicatie wordt ondersteund door alle mogelijke middelen zoals gebaren, foto's, pictogrammen, geschreven taal, et cetera. We blijven op de hoogte door trainingen en workshops te volgen. Doordat wij goede contacten hebben met grote instellingen zoals Kentalis zullen we waar nodig gebruikmaken van hun specifieke diensten.'

Wat is de rol van ouders in het beleid van jullie voorziening? En hoe gaan jullie die invloed borgen?

'Wij zijn van mening dat ouders hun zoon of dochter het beste

kennen. Om goede zorg te kunnen geven is het contact met ouders dus cruciaal. Wij vinden het vanzelfsprekend dat ouders meepraten en verwachten van hen ook betrokkenheid in het dagelijkse leven van hun kind.'

Hoe denken jullie de kwaliteit van de zorg te garanderen en hoe is die voor de ouders en voor ons als FODOK te controleren?

'Als zorgondernemer zijn we nieuw. We zullen ons dus moeten bewijzen. Het is fijn dat er nu al een groot draagvlak is voor ons project. Enthousiasme en doorzettingsvermogen hebben we in ieder geval wel, anders waren we nooit zover gekomen. Wanneer bewoners en hun ouders tevreden zijn over de geboden zorg zijn wij goed bezig. Dit zullen we elk jaar laten toetsen door een onafhankelijk bureau. En

zoals ik al zei: we vinden het belangrijk om onze kennis up-to-date te houden. Daar zullen we, samen met onze medewerkers hard aan blijven werken. We willen als organisatie graag transparant zijn; daarom zijn jullie van harte uitgenodigd om eens langs te komen.'

Hoe gaan jullie voorkomen dat je opgebrand raakt door dit intensieve werk?

'In ons ondernemingsplan geven we hier een realistisch beeld van. We weten heel goed dat je vrije tijd voor jezelf moet inplannen, daar is dus ruimte voor. Ondernemers werken hard en vol inzet. Bij ons is dat niet anders, bovendien denk ik dat toekomstige bewoners juist veel energie kunnen geven.

Wij streven vooral naar een gezellig huis waar een ieder zich thuis voelt. En de kleinschaligheid maakt het mogelijk om als begeleider juist minder achter de computer te werken, maar er gewoon te zijn voor de bewoners.'

Hoeveel cliënten hebben zich al aangemeld?

'Er zijn inmiddels meerdere aanmeldingen en er vinden oriënterende gesprekken plaats met mogelijke bewoners en hun ouders. Wij vinden het belangrijk dat er een hechte groep bewoners ontstaat die op een goede manier willen samenleven. Daarom bekijken we elke aanmelding zeer serieus en proberen op basis van de gesprekken een leuke groep samen te stellen.'

Mariën Hannink

De ouders van Furkan en Emirhan Pektas zijn uiteindelijk erg blij met hun keus voor CI

DENK VOORAL AAN JE KINDEREN

EN NIET TEVEEL AAN JE EIGEN PIJN EN VERDRIET

Het eerste hooronderzoek was niet goed. Furkan was negen maanden en constant verkouden, dus de uitslag leek goed te verklaren, maar ook de vervolgtesten waren negatief. Furkan werd uiteindelijk verwezen naar de KNO-arts, daar werd via een kleine ingreep zijn neusamandel geknipt en kreeg hij buisjes. 'Ik vergeet nooit dat Furkan na deze ingreep voor het eerst voor de televisie ging zitten', vertelt zijn moeder. Hij leek wat te horen.

'Toch bleven we het gevoel houden dat er iets was. Furkan sprak weinig. Via de KNO-arts kwamen we bij een logopediste terecht. Furkan was toen tweeënhalf jaar. Zij ontdekte dat hij slechthorend was. Ineens viel alles op z'n plaats, want we merkten wel aan Furkan dat hij niet lekker in z'n vel zat. Hij was druk, wilde niet luisteren, was vaak moe. We hadden nooit bedacht dat hij slechthorend zou kunnen zijn. Furkan kreeg hoor toestellen aangemeten, daarmee hoorde hij wel weer wat, maar nooit echt goed. We hebben vreselijk met hem getobd. Uit-

eindelijk was hij al vier jaar voordat hij goede hoortoestellen kreeg.'

Veel steun

'Ik voelde me in die tijd vreselijk', zegt moeder Hacer geëmotioneerd. 'Maakte mezelf steeds verwijten. Had ik maar beter opgelet, dan was Furkan misschien niet ziek geworden en had hij misschien beter kunnen horen. Ook raakte ik steeds meer in een isolement. Ik bezocht mijn vriendinnen niet meer, omdat ik het er zo moeilijk mee had. Mijn man Haci Musi en ik hebben in deze periode veel aan elkaar gehad. En ook op mijn werk (ik werk als administratieve kracht bij GroenLinks) kreeg ik veel steun van collega's. Maar ook mijn familie is heel behulpzaam en lief geweest.

Soms hoor je wel dat de familie zich schaamt en het er moeilijk mee heeft, maar dat is bij ons gelukkig niet aan de orde. Zij staan altijd voor ons klaar!

Toen Furkan vier jaar was begon er langzaam aan wat te veranderen. Hij ging naar school en daar zijn we ontzettend goed geholpen! De school wees ons op de mogelijkheid voor gezinsbegeleiding en dat gaf ons beiden steun. Onze gezinsbegeleidster kwam met goede adviezen, ging als het nodig was met ons mee naar afspraken en hielp ons met het verwerken. Ook zijn we in die tijd begonnen met een gebarencursus. Een tijdje ging het goed, tot plotseling het gehoor van Furkan weer veel slechter werd...

Zelfs het beste hoortoestel bood weinig soelaas voor Furkans gehoor. Op school regelden ze iemand die ons kwam vertellen over CI. Ik luisterde wel, maar ik was zo bang voor de operatie, dat ik me tegelijkertijd een beetje afsloot. Ik nam me voor nog meer mijn best te gaan doen, zodat Furkan misschien weer meer zou gaan horen.'

Emirhan is ook zwaar slechthorend

'Inmiddels was ik zwanger van Emirhan. Ze hadden me verteld dat er 25% kans was dat ons tweede kind ook slechthorend zou zijn. Al in de eerste week na zijn geboorte was duidelijk dat ook Emirhan zeer slechthorend was. Wat heb ik daar een verdriet van gehad! Ik vond het vreselijk en ik voelde me er ook schuldig over. Je weet al zo goed wat hem allemaal te wachten staat.

Onze zonen hebben later vast veel steun aan elkaar

Mijn man was degene die me er anders naar heeft laten kijken. Op een gegeven moment zei hij tegen mij: "Weet je, misschien hebben onze zonen later wel heel veel steun aan elkaar." En vanaf toen

lukte het me om er op die manier tegenaan te kijken en kon ik me er wat beter bij neerleggen.

Een jaar lang probeerde ik van alles dat maar goed zou kunnen zijn voor het gehoor van mijn twee zonen. Ik liet ze een speciaal dieet volgen, bakte speltbrood, waarvan ik het meel uit Duitsland liet komen, ging naar een ortho-manueel therapeute in Culemborg, die de kinderen behandelde met een bioresonantie-apparaat. Allemaal om er voor te zorgen dat ze niet geopereerd hoefden te worden.

Over wel of geen CI: Laat je goed informeren, maar wacht niet te lang

Maar het veranderde niet, het gehoor van mijn zoons werd niet beter. We besloten een second opinion aan te vragen. En als dat niets zou opleveren, zouden we naar Turkije gaan voor onderzoek.'

Keuze voor CI

'In het ziekenhuis waar we terechtwamen, gaven ze ons heel duidelijke voorlichting en luisterden ze echt naar ons. Tegelijkertijd stelden ze heel duidelijk: als je besluit nu te opereren is er 60% kans dat je jongste zoon regulier onderwijs kan gaan volgen, maar als je het nog een jaar uitstelt is dat 30%. Toen we de spreekkamer uitliepen, wisten we het. We kiezen voor een CI en dat doen we in dit ziekenhuis. En tot op de dag van vandaag ben ik daar

ontzettend blij mee. Al op de eerste afregeldag zei mijn jongste zoon: "ik hoor de vogels, papa". En ook Furkan, die uiteindelijk in april 2010 is geïmplanteerd, kan ik gewoon roepen als hij boven op zijn kamer zit. Hij is een totaal ander kind, vrolijker, rustiger en hij heeft veel meer zelfvertrouwen. Ik heb er spijt van dat we er niet een jaar eerder voor hebben gekozen.

Wat ik graag zou willen zeggen tegen ouders die twijfelen: Laat je goed informeren. Het gaat om de ontwikkeling van je kind. Het is geen gemakkelijke beslissing, maar stel het niet te lang uit. Denk niet teveel aan jezelf, aan je eigen pijn en verdriet.'

Inge
Doorn

Christel van Bourgondië

Jeugdroman over een muzikale dove jongere

DE STEM VAN ISA

Christel van Bourgondië schreef een jeugdroman over een meisje dat heel muzikaal is en van slechthorend doof wordt. Ze krijgt een CI, maar vindt dat heel moeilijk. Ze is bang dat muziek heel anders gaat klinken en dat ze haar drumtalent zal verliezen. Over het hoe en waarom van het boek vertelt Christel hieronder.

'Ik wilde al veel langer een boek vanuit een doof persoon schrijven,' vertelt Christel, 'omdat ik een dove broer heb en doofheid zo van nabij ken. Ik wist niet hoe ik moest beginnen, tot ik op een dag een documentaire op tv zag. Touch the Sound gaat over Evelyn Glennie, een dove muzikante uit Schotland die nu wereldberoemd is. Zij was slechthorend en werd in haar puberteit helemaal doof.

Dit is een mooie invalshoek, wist ik toen. Toen Evelyn Glennie een puber was, bestond er nog geen CI. De situatie anno 2010 is zo anders

dan dertig tot veertig jaar geleden. Dove jongeren krijgen nu muzikles en dansen in de disco. Voor mijn broer was muziek iets van een andere planeet. In zijn jeugd waren gebaren taboe, hij weet nog steeds veel dingen niet van ons gezinsleven van vroeger en hij ging pas lezen toen hij allang het huis uit was. Hij begon met de boeken van Thea Beckman en werd gegrepen door het lezen. Voor mij is dit een extra motivatie geweest om De stem van Isa te schrijven.'

De stem van Isa gaat over een meisje van veertien dat steeds slechter gaat horen, tot ze ineens haar gehoor verliest. Voor Isa is het extra moeilijk omdat ze ongelooflijk muzikaal is. In het boek beschrijft Christel hoe het voor Isa is om ineens haar eigen muziek niet meer te kunnen horen (maar wel te kunnen voelen) en haar angst voor een CI-operatie. Christel:

'Ik wilde vooral ook laten zien dat je als dove zo eenzaam kunt zijn. Haar vriendinnen begrijpen Isa niet meer, één dove vriendin wil haar helemaal voor zichzelf opeisen. Isa weet niet meer bij wie ze hoort. Ze heeft het gevoel dat Kas, de jongen op wie ze verliefd wordt, haar wel begrijpt. Maar die schaamt zich ervoor om te zeggen dat hij een dove vriendin heeft, en dan ook nog eens een vriendin die muzikaler is dan hij. Isa is een vechter, ze wordt veel wijzer door alles wat ze meemaakt. Uiteindelijk gaat ze haar eigen weg.'

Drums voelen en het lezen bevorderen

De stem van Isa heeft het keurmerk 'Makkelijk Lezen', het is dus vooral bedoeld voor jongeren met een taal- en leesachterstand, zoals een deel van de dove jongeren. Christel: 'Ik hoop dat het boek bijdraagt aan de leesbevordering voor dove jongeren. Op Werelddovendag, afgelopen september, heb ik samen met gebarentolk

Hanneke de Raaff en drummer Roy van Wisse, een hoofdstuk uit mijn boek voorgelezen. Dat was een bijzondere ervaring. Heel veel doven gaven aan dat ze het geweldig vonden om de drums te voelen. En zo vervult De stem van Isa een tweeledig doel: (dove) jongeren meer aan het lezen krijgen en de muziek naar dove jongeren toe brengen.' De stem van Isa is verschenen in de Troef-reeks bij Van Tricht uitgeverij, in samenwerking met de FODOK. Ook verkrijgbaar in de boekhandel voor € 13,00.

Map van der Wilden
Fotografie Alfred Birnie

Troef-reeks

In de Troef-reeks worden boeken uitgegeven die onder andere geschikt zijn voor dove jongeren. In 1996 benaderde de FODOK uitgever Annemarie Birnie van Van Tricht uitgeverij met de vraag of zij, in samenwerking met de FODOK, bereid was toegankelijke boeken voor dove lezers uit te geven. Ze zei 'ja' en dat heeft ze geweten.

Drie boeken per jaar

Jaarlijks worden nu drie boeken in de Troef-reeks uitgegeven en dat vraagt veel inzet van de uitgever, van de FODOK en van de betrokken vrijwilligers. De boeken komen tot stand in nauwe wisselwerking tussen de auteur en enkele redactieleden, afkomstig uit het speciaal (meestal doven-)onderwijs. De redactie draagt onderwerpen aan, beoordeelt binnenkomende manuscripten en redigeert zeer grondig de toegelaten manuscripten. FODOK-beleidsmedewerker Mariën Hannink coördineert de redactiewerkzaamheden.

Nadat het manuscript door de redactieleden geschikt is bevonden, is de uitgever vervolgens heel druk met eindredactie, illustraties, vormgeving, druk en promotie. De Troef-reeks wordt mogelijk gemaakt dankzij de leesbevorderingssubsidie die de FODOK van het Ministerie van OCW ontvangt.

Troef-reeks

{Advertentie}

T

DE TROEF-REEKS: MAKKELIJK-LEZENBOEKEN VOOR JONGEREN

Soms is het moeilijk om een leuk boek te vinden.

Óf het boek is makkelijk te lezen, maar het gaat over een kinderachtig onderwerp.
Óf het boek gaat over een leuk en boeiend onderwerp, maar het is hartstikke moeilijk geschreven.

Als jij dat ook vindt, dan is de Troef-reeks echt wat voor jou: leuke en niet te moeilijke boeken voor dove jongeren!

Wil je weten welke boeken in de Troef-reeks zijn verschenen?

Kijk dan op www.vantricht.nl > Makkelijk lezen/Troef-reeks

Van Tricht uitgeverij, Walstraat 3
7411 GJ Deventer T 0570 649 618 info@vantricht.nl

TIEN VRAGEN OVER... TOLKEN

1 Kan iedereen zomaar gaan tolken?

Nee, een officiële tolk Gebarentaal heeft hiervoor een vierjarige HBO-opleiding gevolgd en het diploma gehaald. Daarnaast moet de tolk geregistreerd zijn bij het RTG (Register Tolken Gebarentaal en Schrijftolken). Dit kan je via de website van het RTG controleren. Om bij het RTG ingeschreven te blijven, moet een tolk regelmatig bijscholing volgen. Zo wordt de kwaliteit gewaarborgd.

Iedere tolk moet zich tevens aan de zogenaamde tolkencode houden. Belangrijk is bijvoorbeeld dat hij/zij een zwijgplicht heeft over de situaties waarin getolkt is en over de mensen die erbij betrokken zijn.

2 Wat kan een tolk voor mijn kind doen?

Een tolk kan ervoor zorgen dat alle gesproken taal vertaald wordt naar de Gebarentaal of naar het Nederlands met ondersteunende gebaren, zodat het voor je kind makkelijker is om alles te kunnen volgen. Een tolk kan in alle denkbare situaties worden ingezet, bijvoorbeeld bij zwemles, verjaardagsfeestjes, familiebijeenkomsten.

3 Waarom zou je een tolk aanvragen?

Een tolk is ervoor opgeleid om volledig te kunnen vertalen wat er op dat moment gebeurt en wordt gezegd. Een ouder is vaak bezig met opletten of het dove kind alle informatie wel meekrijgt. Door het inzetten van een tolk heb je zelf ook even rust.

Voor je kind is het ook fijn en prettig wanneer het niet zoveel energie hoeft te steken in opletten. Doordat een tolk alles vertaalt, kan het voor een kind makkelijker zijn om uiteindelijk toch alles te volgen wat er gezegd wordt.

4 Wat kost dat, een tolk inschakelen?

Je hoeft zelf niet te betalen voor een tolk. Ieder doof of slechthorend persoon heeft recht op tolkuren die betaald worden door het UWV of het Zorgkantoor van Menzis. Het UWV betaalt de tolk in onderwijs- en werksituaties. Menzis betaalt de zogenaamde leefuren. Dit zijn de opdrachten die plaatsvinden in privé- en/of vrijetijdsituaties van je kind.

De foto's zijn gemaakt door Gert van Unen tijdens de ontmoetingsdag in het dierenpark Emmen, georganiseerd door de Vereniging Ouders van Dove Kinderen Noord, de FODOK en OPCI

5 Hoe vraag je een tolk aan?

Voordat een tolk vergoed wordt, moet je tolkuren aanvragen bij het Zorgkantoor van Menzis en/of het UWV. Als deze uren zijn toegewezen, kun je op twee manieren een tolk aanvragen:

1. Via tolkmatch op de website van Tolknet. Je vult een formulier in, waarna Tolknet voor je op zoek gaat. Ook kun je zelf via de website een tolk uitnodigen als je ziet dat deze beschikbaar is.
2. Je belt of stuurt rechtstreeks een mail naar een tolk die je wilt inschakelen.

6 Hoe werkt het met een tolk in het basis- of voortgezet onderwijs?

Als een doof kind meer dan de helft van de schooltijd naar de reguliere basisschool of naar het voortgezet onderwijs gaat (en dus een zogenaamde rugzakleerling is), dan kun je op school gebruikmaken van een tolk. Bij het UWV kun je tolkuren aanvragen, zoveel als je nodig denkt te hebben. Je kunt een tolk inzetten bij die lessen of die dagdelen waarvan je vindt dat je kind er het meest aan heeft.

7 Kun je een tolk inschakelen voor deelparticipatie?

Sommige kinderen gaan vier dagen in de week naar het speciaal onderwijs en één dag naar het regulier onderwijs (deelparticipatie). Zo kunnen ze wennen aan een reguliere school, waar ze wellicht in de toekomst naar overstappen. Ook wordt hiervoor gekozen om een kind (meer) te laten integreren in de buurt. Je maakt zo makkelijker vriendjes en vriendinnetjes in de buurt. Voor deze situaties kan je helaas geen tolk aanvragen. Er is bepaald dat het dovenonderwijs dat zelf moet oplossen. De FODOK is samen met Dovenschap en het dovenonderwijs al tijdens bezig hierin verandering te brengen. Wij vinden deze situatie onbegrijpelijk. Een oplossing lijkt nog niet voorhanden, al is er een kleine kans dat binnenkort gestart wordt met onderzoek naar verschillende ondersteuningsmogelijkheden op de reguliere school.

8 Kun je een tolk meenemen voor een buitenlandstage?

Ja, dat kan, maar je moet hiervoor wel van te voren bij het UWV tolkuren aanvragen. De tolk kan dan mee en zal een bepaald aantal uren per dag betaald worden. Overnachtingskosten en verblijfskosten zijn in principe voor eigen rekening van de tolk. Soms kunnen die vergoed worden uit het rugzakdeel van de school.

9 Kun je ook een tolk inschakelen in de bioscoop of het theater?

Ja, dat kan, er zijn tolken die dit erg leuk vinden en er ervaring mee hebben. Van te voren moet je wel overleggen met het theater of de bioscoop hoe ze hieraan kunnen meewerken. Er worden ook regelmatig voorstellingen georganiseerd met een tolk, waarvoor je je kunt opgeven. De FODOK probeert al deze voorstellingen te vermelden op de FODOK-agenda op de website.

10 Tolken voor volwassenen is heel anders dan voor kinderen, hoe doet een tolk dat?

Een tolk krijgt hier tijdens de opleiding les in. Bovendien kan een tolk tijdens de opleiding de specialisatie tolken voor kinderen kiezen. Tolken hebben doorgaans hun eigen specialisatie, je kunt via de site van het RTG zoeken naar een tolk die bepaalde ervaring of voorkeur heeft. Bijvoorbeeld tolken voor kinderen, in het theater, in het ziekenhuis, et cetera.

Gert van Unen

Aleida van Unen (tolk Nederlandse Gebarentaal)

Handige websites

www.tolkmatch.nl
www.nbtg.nl
www.stichtingrtg.nl
www.menzis.nl
www.uwv.nl
www.tolknet.org

A man with short dark hair and a goatee, wearing a blue t-shirt with orange accents and blue overalls, is smiling and looking towards the camera. He is standing in a car repair shop, leaning over a black car. In the background, another car is on a lift, and there are various tools and equipment. The text 'Valle...' is partially visible at the top of the image.

Alles draait om communicatie

RE-INTEGRATIEBUREAU WERKPAD BEGELEIDT 800 CLIËNTEN

Alweer anderhalf jaar geleden zijn Bureau Arbeid en Fama samen gaan werken onder de naam Werkpad. Nu is er één arbeidsintegratiebureau voor auditief, communicatief en/of visueel beperkten in Nederland. Werkpad is een dochteronderneming van Bartiméus, Kentalis en Auris.

Werkpad biedt ondersteuning bij het vinden van een passende werkplek voor doven, slechthorenden, blinden, slechtzienden of mensen met een vorm van autisme. Werkpad zet zich ook in

voor mensen die al langere tijd werken, maar (steeds meer) problemen ondervinden als gevolg van hun handicap. Door inschakeling van Werkpad kan uitval worden voorkomen. Gert Bleeker is teamleider bij Werkpad. Ik spreek hem op het hoofdkantoor in Houten, waar hij enthousiast over de organisatie vertelt: 'Werkpad heeft 70 werknemers in dienst, verdeeld over elf vestigingen in heel Nederland, van Groningen tot Goes en van Alkmaar tot Hoensbroek. Deze elf vestigingen begeleiden samen 800 cliënten.'

Re-integratie en jobcoaching

'Wanneer het om re-integratie gaat, helpen wij een cliënt bij het zoeken naar een baan. We ondersteunen en begeleiden hem, maar de

cliënt houdt zelf de regie. Doordat wij maatwerk leveren varieert een trajectduur van 6 tot 24 maanden. We hebben een slagingspercentage van 65% en daar zijn we trots op, want dat is veel hoger dan het landelijk gemiddelde.'

'Bij jobcoaching kijken we op een praktische manier hoe iemand goed kan blijven meedoen op het werk. Als telefoneren of vergaderen lastig wordt, kunnen eventueel andere voorzieningen uitkomst bieden. Is dat niet mogelijk dan kan, in overleg met de werkgever, het takenpakket mogelijk worden aangepast. Daarnaast wordt de jobcoach ook ingezet als er problemen zijn op het werk, waardoor uitval dreigt. Werkpad zet zich in om deze problemen zo snel mogelijk op te lossen.'

Belang van communicatie

‘Communicatie is veruit het grootste probleem. De communicatie tussen de cliënt, zijn collega’s en zijn leidinggevendenden. Het is belangrijk dat de cliënt zich geaccepteerd voelt. Wij richten ons in de begeleiding dan ook sterk op de kwaliteiten van onze cliënten, zonder de beperkingen uit het oog te verliezen. Want ook daarover moet de omgeving goede voorlichting krijgen.’

Voorlichting over communicatie op de werkvloer helpt ook om vereenzaming te voorkomen

‘Laatst hadden we een dove man in begeleiding die zich op zijn werk steeds eenzamer ging voelen. Hierdoor mengde hij zich niet meer in de gesprekken en sloot hij zich af van zijn collega’s. We hebben dit ter sprake gebracht en wat bleek: zijn collega’s wilden hem graag overal bij betrekken, maar wisten niet hoe. Toen hebben we het team een basiscursus gebarentaal gegeven. Dat was een groot succes! Onze cliënt voelde zich hierdoor al meteen meer betrokken. En voor zijn col-

lega’s verdween de schroom om met hem te communiceren.’

‘Het belang van goede communicatie wordt doorgaans onderschat. Je moet hierover goede afspraken maken en veel helderheid verschaffen. Het gaat zeker niet vanzelf. We zien dat voorlichting over communicatie op de werkvloer helpt om vereenzaming te voorkomen. Begrip van beide kanten is nodig om de cliënt zich gelukkig te laten voelen op zijn werkplek. Als dat nodig is informeren we daarom ook de omgeving hoe het is om bijvoorbeeld minder goed te kunnen horen. Wanneer collega’s zich ervan bewust worden wat een bepaalde handicap inhoudt en hoe je hiermee kunt omgaan, zullen zij de collega om wie het gaat makkelijker en eerder betrekken bij allerlei zaken.’

Knelpunten vanuit het onderwijs

‘We ervaren een groot gat in de overstap van het onderwijs naar de praktijk. Jongeren die net van school komen, missen bepaalde vaardigheden om goed te kunnen functioneren op de werkvloer. Redelijk basale vaardigheden als op tijd komen of afspraken nakomen zijn niet aangeleerd. Ook zien we dat jongeren niet gewend zijn dingen te vragen als ze het niet begrijpen. Hierdoor kunnen zij hun werk niet goed uitvoeren en dat frustreert de werkgever en henzelf. We constateren dat onze cliënten minder makkelijk leren van fouten en minder ervaringsgericht leren. Veel van deze jongeren zijn te beschermd opgevoed en opgeleid, waardoor de stap naar werk te groot lijkt. Het is van

belang dat kinderen weerbaarder worden gemaakt. Dat ze voor zichzelf leren opkomen en aangeven wat nodig is om goed te kunnen functioneren. Maar ze moeten ook al op jonge leeftijd worden aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid.’

Toekomst?

‘We hopen dat we in de toekomst meer mensen uit de doelgroep kunnen bedienen, maar ook dat cliënten zelf weerbaarder worden en onze ondersteuning minder nodig hebben. Daarnaast is het van het grootste belang dat er binnen organisaties begrip en aandacht voor communicatie is. De meest ideale situatie is, dat wij onszelf overbodig zouden maken. Maar of dat ooit zal gebeuren...’

Inge Doorn

Fotografie Werkpad

Het gezin van Renes Eikelboom en Erwin Nijmeijer heeft sinds een paar jaar familie in Namibië en Zuid-Afrika wonen. Er is zodoende een goed contact ontstaan met de Dovenschool Clash (Children with Language, Speech and Hearing Impairments) in Windhoek, de hoofdstad van Namibië. Dit jaar heeft het hele gezin Eikelboom-Nijmeijer een bezoek gebracht aan de school tijdens een heel speciale vakantie.

Kenmerkend voor Clash is dat ze in 1989 is opgezet als zelf-hulpgroep voor ouders van dove kinderen en voor haar bestaan geheel afhankelijk is van vrijwilligers en giften. Clash werkt samen met internationale ontwikkelingsorganisaties, zoals VSO (Voluntary Service Overseas). Anders dan in Nederland krijgen dovenscholen in Namibië nauwelijks steun van de overheid. Kinderen gaan pas vanaf zeven jaar naar school. Clash heeft een voorschool, speciaal voor jonge kinderen tot zeven jaar. Net als wij weten zij maar al te goed hoe belangrijk vroeg (gebaren)taalaanbod voor dove en slechthorende kinderen is. Bij een eerder bezoek aan de school, twee jaar geleden, hebben we

spelmateriaal in Nederland ingezameld en aan Clash overhandigd.

Zelf actie bedacht: Cash4Clash

Ook dit jaar zijn we met geld en materiaal op pad gegaan. We hadden zelf de actie *Cash4Clash* bedacht om geld in te zamelen met muziekoptredens op de terrassen van Haren en Groningen.

Madelief, onze dove dochter, heeft op haar djembé samen met haar vader muziek

gemaakt en zichzelf tijdens de optredens opgeworpen als ambassadeur voor Clash en hiermee 550 euro ingezameld voor de school. Clash was natuurlijk blij met onze actie. De slogan *Cash4Clash* vinden ze zo leuk, dat ze die zelf nu ook gaan gebruiken.

Tijdens de finale van het WK vlogen we met het gezin naar Kaapstad, want het eerste gedeelte van onze vijfweekse vakantie brachten we in Zuid-Afrika bij familie door. Het was heel raar om het ovale voetbalstadion en Robbeneiland vanaf de Tafelberg te zien, terwijl we die nog pas van te voren op de televisie zagen tijdens de WK-uitzendingen.

In een hotel in Stellenbosch, waar we de eerste keer overnachtten, kwamen we toevallig een dove jongen tegen, die in de bediening werkte. Het was voor ons weer opvallend dat het ons met gebarentaal nauwelijks extra moeite kostte

om met buitenlandse dove te communiceren. Je voelt een soort band en mensen vragen ons meteen waarom wij ook gebarentaal gebruiken en hoe de voorzieningen in Nederland zijn.

Na een korte week Zuid-Afrika kwamen we aan in Namibië. Namibië is een van de dunst bevolkte landen op aarde. Het land bestaat grotendeels uit de Namib- en Kalahari-woestijn. Hoewel Engels de officiële taal is, is het Afrikaans lingua franca. Dat wordt dus veel gesproken naast de inheemse talen. We hebben een 4x4-auto gehuurd om ermee door Namibië en Botswana te trekken. In onze zomervakantie is het daar hartje winter: 's nachts koelt het daar door af tot het vriespunt en overdag is het met temperaturen van rond de 30 graden, aangenaam. Van giftige slangen en schorpioenen heb je nu minder last: die houden winterslaap. De sterrenhemel en zonsondergangen zijn adembenemend, ook omdat er nauwelijks bewolking is. Vanuit onze daktenten hebben we hier heel veel van kunnen genieten.

Ontvangst op Clash

Omdat we tijdens onze reis veel met koffers moesten slepen, hadden we deze namen gegeven.

Zo konden we beter het overzicht houden als we weer moesten overstappen. Onze megakoffer, die we 'Hernia' noemden omdat hij zo zwaar was, zat overvol met alle ingezamelde spullen. Op Clash aangekomen, pakten we samen met de schoolkinderen alles uit. De school was enorm blij met de tweedehands hoorapparatuur en al het lesmateriaal. Ook hebben we over en weer informatie uitgewisseld over de gebarentaal van Namibië en de Nederlandse gebarentaal. De verschillen met Nederlandse voorzieningen zijn enorm. Terwijl we hier nadenken over een tweede CI voor kinderen, is er in Namibië nauwelijks geld voor eigen hoorapparatuur of logopedie of andere basale voorzieningen.

Kinderen verblijven op het internaat. Alleen als de ouders geld hebben voor het vervoer, komen de kinderen tijdens de vakanties thuis. Het geld, dat we van tevoren hadden overgemaakt, wordt gebruikt om het vervoer van kinderen van en naar de school te bekostigen. Zo kunnen ook kinderen, waarvan de ouders het zelf niet kunnen betalen tijdens vakanties naar huis.

Je verbonden voelen met dove en slechthorende kinderen aan de andere kant van de wereld is mooi; het relativeert en je leert van elkaar

Horizon verbreden

Het was voor ons gezin heel leerzaam om verder te kijken dan onze eigen dagelijkse bezigheden en onze horizon te verbreden. Het is mooi je verbonden te voelen met dove en slechthorende kinderen aan de andere kant van de wereld en zo ook te leren van elkaar. Het relativeert. Natuurlijk is het belangrijk om kritisch te zijn en kansen en mogelijkheden te benutten voor onze dove kinderen. Aan de andere kant mogen we het ook waarderen dat we in Nederland opgroeien met de kansen die we hier voor iedereen hebben!

Clash maakt kalenders met prachtige foto's die je kunt bestellen. Ook vanuit Nederland kun je ze op verschillende manieren ondersteunen.

Ga naar de website www.natron.net/clash voor meer informatie.

*Renes Eikelboom en Erwin Nijmeijer
Fotografie Renes Eikelboom*

COLUMN **UIT HET LEVEN VAN SILVIA**

VIEZE VOETJES

Dove ouders van dove kinderen ervaren soms sterker de problemen waar (horende) ouders van dove kinderen tegenaan lopen. Aan de andere kant is doofheid bekend en dat maakt de communicatie met je dove kind een stuk eenvoudiger. Silvia (35) is getrouwd met Mike Hartzema. Ze zijn beiden doof. Mike en de twee kinderen Dylan (7) en Melissa (6) hebben een CI, Silvia is tevreden zonder.

Vier jaar geleden gingen mijn man Mike en ik met onze kinderen op vakantie naar Kroatië. We kampeerden daar met een vouwwagen. Op een avond bracht ik de kinderen, Dylan en Melissa, naar bed. Zij sliepen samen aan de ene kant van de vouwwagen en wij aan de andere kant.

Na het naar bed brengen, hebben Mike en ik nog een tijd gezellig buiten gezeten en wat gepraat. Tegen middernacht gingen wij ook naar bed.

Rond drie uur in de nacht ging plotseling de rits van de vouwwagen open en bracht een onbekende vrouw onze verkleumde en huilende Melissa (die toen twee jaar was) terug. Ik was helemaal overrompeld en begreep niet wat er aan de hand was. Deze onbekende vrouw probeerde me duidelijk te maken wat er gebeurd was, maar in het halfdonker begreep ik er helemaal niets van.

Zo goed en zo kwaad als het ging, heb ik Melissa getroost tot ze weer in slaap viel.

De volgende morgen zag ik bij het opstaan dat Melissa hele vieze voetjes had. Ik begreep er niets van en ben de buurvrouw op gaan zoeken om te horen of ze in de nacht iets had gehoord.

Zwerven over de camping

Uiteindelijk begreep ik uit haar verhaal, dat Melissa 's nachts al drie kwartier had liggen huilen en "mamma mamma" had geroepen. Maar daar hebben Mike en ik dus niets van gemerkt. Waarschijnlijk is ze toen uit haar bed gekropen en, op zoek naar mij, de vouwwagen uitgelopen. En dus heeft ze midden in de nacht een poos op de camping rondgezworven. Hoe lang weten we tot op de dag van vandaag nog steeds niet. Ze was toen zelf nog te klein om ons dat soort dingen duidelijk te kunnen vertellen.

Ik vond het vreselijk dat ik er niets van gemerkt had en er op dat moment niet voor haar was. Ik voelde me een slechte moeder en ben me rot geschrokken!! De rest van de vakantie heeft Melissa naast mij in bed geslapen en Dylan bij Mike. De vouwwagen hebben we daarna direct verkocht!!

MG-CONTACTDAG: ZEGGENSCHAP BASIS VOOR EEN GOED LEVEN?!

Op 6 november waren in Houten zo'n 35 ouders/familieleden en professionals bijeen om te praten over het belang van zeggenschap in het leven met je MG-dove kind (van welke leeftijd dan ook).

De MG-contactdag 2010 werd, net als die van 2008 en 2009, mede mogelijk gemaakt door NSGK voor het gehandicapte kind.

Voor de hoofdlezing *Zeggenschap, een leven lang* wisselden Wilma Scheres (Kentalis) en Hans van der Knijff (Per Saldo) elkaar af. Wilma sprak over de noodzaak om als ouder en professional in gesprek te blijven over wat belangrijk is in het leven van het MG-dove kind, of het nu om keuzes voor broodbeleg of voor dagbesteding gaat. Respectvolle bejegening is daarbij essentieel. Hans vertelde over de mogelijkheden die het PGB (Persoonsgebonden Budget) biedt en over de ernstige gevolgen van de komende bezuinigingsrondes. Per Saldo lobbyt in Den Haag om de keuzemogelijkheden voor mensen met een handicap te handhaven.

Ubavka Jovanoska (Kentalis) maakte in haar workshop over weerbaarheid duidelijk hoe je je kind kunt helpen weerbaar te worden. Bijvoorbeeld door het kind steeds serieus te nemen, zijn keuzes en zijn grenzen te respecteren en complimenten te maken. Verschillende ouders speelden voor "proefpersoon". In de workshop over erfrecht, curatele, bewind en mentorschap legde Tamara Stranders (Platform VG) uit wanneer welke vorm van rechtsbescherming het meest geschikt is en wat er wettelijk gaat veranderen. Ook

kwamen de veranderingen in het erfrecht aan de orde.

Ella Papen (Kentalis) noemde in haar workshop over vrijheidsbeperking en medicatie de afwegingen die je steeds moet maken, wanneer het gedrag van een cliënt om maatregelen lijkt te vragen. Dat "moeilijk verstaanbare gedrag" komt vaak voort uit communicatieproblemen. Als die zijn opgelost, is vrijheidsbeperking of extra medicatie vaak niet nodig. Ook in die afwegingen hoort de ouder een bepalende rol te spelen.

Tijdens de slotdiscussie bleek dat veel ouders/familieleden en professionals zich zorgen maken over de gevolgen van de nieuwe wetten en regelgeving voor de zorg voor MG-doven. Samen kwamen we tot de conclusie dat zeggenschap ook in grote instellingen mogelijk is, als we maar "lastig en positief" blijven. Je moet er bovenop blijven zitten, was de boodschap...

We kijken terug op een geslaagde dag met veel informatie, onderlinge uitwisseling en gezelligheid. Het verslag ervan zal begin 2011 bij de FODOK verkrijgbaar zijn.

Mariën Hannink

INFOLIO

GOED OM TE WETEN...

**Wil je meer weten over één van de genoemde onderwerpen of heb je zelf een interessant nieuwtje waar ook andere ouders hun voordeel mee kunnen doen? Bel of mail ons: (tekst)tel: 030 - 290 0360
info@fodok.nl
Zie ook www.fodok.nl**

DOVENVAKANTIE 2011

De locatie voor de dovenvakantie 2011 is alweer bekend: camping De Zanding in Otterlo, een mooie camping tussen de bomen en met veel leuke activiteiten. Voor week 30 en 31 (maandag 25 juli t/m zondag 7 augustus) zijn de velden A en AT gereserveerd; er kan gekozen kan worden tussen comfort- en gewone plaatsen. Zie verder: www.dovenvakantie.nl/cms15.

VERGOEDING OORSTUKJES

Bij sommige zorgverzekeraars is de termijn voor de vergoeding van oorstukjes van het hoorapparaat verlengd naar 30 maanden. Dat is voor kinderen veel te lang. In de regel doen kinderen 12 maanden met hun oorstukjes, heel jonge kinderen nog korter. Informeer bij je zorgverzekeraar of bij de audicien welke termijn jouw verzekeraar hanteert. De polisvoorwaarden zijn daarover niet altijd even duidelijk.

SYMPOSIUM SOCIAAL-EMOTIONELE ONTWIKKELING

Op 1 november was in Leiden een symposium, getiteld 'Sociaal-emotionele ontwikkeling van dove/slechthorende kinderen en kinderen met *ESM*; onderzoek in actie'. Het symposium werd door de Nederlandse Stichting voor het Dove en Slechthorende Kind (NSDSK) georganiseerd ter gelegenheid van de oratie van Carolien Rieffe bij haar benoeming tot bijzonder hoogleraar 'Sociale en emotionele ontwikkeling bij kinderen met een auditieve of communicatieve beperking'. Het symposium maakte nog eens duidelijk dat er de afgelopen jaren veel aandacht is geweest voor de medische aspecten van bijvoorbeeld het CI, maar dat we op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling van dove kinderen met een CI nog veel niet weten. Er is veel werk aan de winkel!

ACTIVITEITENPROGRAMMA 'ZO HOORT HET'

'Zo Hoort Het' organiseert weer een heleboel leuke activiteiten voor dove kinderen. De komende tijd staan de volgende activiteiten op de agenda:

21 november 2010

Schaatsworkshop in Haarlem

11 december 2010

Bezoek aan kinderspeelparadijs Aeolus in Sexbierum (Friesland)

22 januari 2011

Yoga in Brabant

12 februari 2011

Voetbalworkshop in Flevoland

26 maart 2011

Bowlen in Overijssel

16 april 2011

Bezoek Deltapark 'Neeltje Jans' in Zeeland

21 mei 2011

Zwemmen/klimmen in Gulpen, Limburg

18 juni 2011

Muziekles van Ruud Mourik in Den Haag

Elke activiteit begint om 11.00 u. De toegang voor kinderen en jongeren wordt betaald door Stichting 'Zo Hoort Het'. Houd de website van Stichting 'Zo Hoort Het' in de gaten voor nadere informatie: www.zohoorthet.nl.

KINDERPOPCONCERT DIRK SCHEELE MET GEBARENTOLK

Dirk Scheele is een Nederlandse kinderpoptiest, hij schrijft en zingt liedjes voor kinderen vanaf 2 jaar. Op zaterdag 18 december 2010 zal Dirk Scheele optreden in het poppodium Tivoli in Utrecht. Bij deze voorstelling is een tolk gebarentaal aanwezig en dus is het voor dove en slechthorende kinderen mogelijk om een echt popconcert van Dirk Scheele bij te wonen. Om 16.00 uur begint de voorstelling. Kijk voor meer informatie op de FODOK-website.

WEBSITE VOOR SIGNAAL

SIGNAAL is een samenwerkingsverband van alle belangenorganisaties voor dove en slechthorenden, waaronder de FODOK. SIGNAAL zet zich in om onze samenleving toegankelijker te maken voor dove en slechthorenden. SIGNAAL doet

dit door te ijveren voor een verbetering van de toegankelijkheid van openbaar vervoer, acute zorg, ziekenhuizen, burgeralarmring, telecommunicatie en musea. Op dit moment laten heel wat instanties het nog na om bepaalde voorzieningen te treffen, met als gevolg dat dove en slechthorenden onvoldoende toegang hebben tot de beschikbare informatie of de betreffende dienstverlening.

Zo krijgen bezoekers van sommige musea een audiotour aangeboden, maar is er voor dove en slechthorenden vaak geen alternatief. Bij een giframp gaat de sirene, maar hoe worden de dove en slechthorende burgers hiervan op de hoogte gebracht? Vaak niet dus! Dat moet anders! Daarom informeert en lobbyt SIGNAAL en denkt SIGNAAL constructief mee over oplossingen. De website bundelt informatie over onder meer de doelstellingen en de activiteiten: www.toegankelijk.nu.

COLOFON

FODOKFORUM is het halfjaarlijkse leden- en donateursmagazine van de FODOK - Federatie van Ouders van Dove Kinderen - *met of zonder CI* Nummer 3
Redactieadres:
FODOK - Postbus 354,
3990 GD Houten, onder vermelding van FODOKFORUM
(tekst)tel: 030 - 290 0360
fax: 030 - 290 0380
info@fodok.nl | www.fodok.nl
Bankrekening: ABN AMRO 42.94.74.857
t.n.v. FODOK te Nieuw Venneep.

Redactie Inge Doorn, Mariën Hannink en Map van der Wilden (FODOK), Frank Heijster (Meesters in Communicatie).

Vormgeving en opmaak Helga Wening van Raan, Studio Hooghalen .

Fotografie Wij bedanken iedereen die foto's beschikbaar heeft gesteld voor deze uitgave.

Aan dit nummer werkten ook mee Jannie en Rik van Dijkhuizen, Marie van Driessche, Renes Eikelboom, Catherina Giskes, Silvia Hartzema, Erwin Nijmeijer, Aleida van Unen, Gert van Unen en Jacintha Willink.

Druk Koninklijke van Gorcum BV

Het volgende nummer van FODOK-FORUM verschijnt in de lente/zomer van 2011. Daarnaast ontvangt u enkele keren per jaar een korte digitale update van FODOKFORUM.

FOTOFOCUS

EEN DAGJE STRAND!

FOTO'S GEZOCHT

Beelden zeggen vaak meer dan woorden of gebaren. Dat geldt ook voor het werk van de FODOK. Help ons daarom een verzameling mooie foto's op te bouwen. Foto's van je kind op school, thuis, op vakantie, op de sportclub, een speciaal moment. Je kind alleen, of juist samen met anderen. Als je die foto's met ons wilt delen zodat wij ze kunnen gebruiken, ook voor andere FODOK-doeleinden -zonder kosten, met vermelding van naam en bijschrift- zijn wij je zeer erkentelijk. In deze rubriek staat elke keer zo'n bijzondere foto.

Op de foto staat ons dochtertje, Aleanora Ormskerk (nu 2 jaar) met haar papa Dwight Ormskerk. De foto is genomen op het strand in IJmuiden. Aleanora heeft 2 CI's waar zij heel veel mee kan horen. Deze foto zien wij als symbool van blijdschap en geluk over het feit dat zij twee CI's heeft mogen krijgen. Zij was het honderdste CI-kindje van het LUMC.

Bianca van Schagen
(moeder van Aleanora)

Ook trots op je zoon/dochter? Stuur ons een foto en een toelichting! Wie weet staat 'ie de volgende keer op deze plek!!